

COVID-19 ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ: ΟΔΗΓΙΕΣ

1. [Ποιος είναι ο αντίκτυπος του COVID-19 στο δικαίωμα στην υγεία για τα άτομα με αναπηρία;](#)
2. [Ποιος είναι ο αντίκτυπος του COVID-19 σε άτομα με αναπηρία που ζουν σε ιδρύματα;](#)
3. [Ποιος είναι ο αντίκτυπος του COVID-19 στο δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία να ζουν στην κοινότητα;](#)
4. [Ποιος είναι ο αντίκτυπος του COVID-19 στην εργασία, το εισόδημα και τον βιοπορισμό για τα άτομα με αναπηρία;](#)
5. [Ποιος είναι ο αντίκτυπος του COVID-19 στο δικαίωμα στην εκπαίδευση για τα άτομα με αναπηρία;](#)
6. [Ποιος είναι ο αντίκτυπος του COVID-19 στο δικαίωμα προστασίας από τη βία για τα άτομα με αναπηρία;](#)
7. [Ποιος είναι ο αντίκτυπος του COVID-19 σε συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες, στις οποίες υπερεκπροσωπούνται τα άτομα με αναπηρία;](#)
 - α. κρατούμενοι με αναπηρία
 - β. άτομα με αναπηρία χωρίς επαρκή στέγαση

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Παρότι η πανδημία του COVID-19 απειλεί όλα τα μέλη της κοινωνίας, τα άτομα με αναπηρία επηρεάζονται δυσανάλογα λόγω εμποδίων που σχετίζονται με τη συμπεριφορά, το περιβάλλον και τα ιδρύματα, και τα οποία περιλαμβάνονται στην ανταπόκριση στον COVID-19.

Πολλά άτομα με αναπηρία έχουν προϋπάρχουσες καταστάσεις υγείας που τα κάνουν πιο ευπαθή απέναντι στον ιό, έχοντας πιο σοβαρά συμπτώματα κατά τη μόλυνση, με αποτέλεσμα τα υψηλά επίπεδα θανάτου. Κατά τη διάρκεια της κρίσης του COVID-19, άτομα με αναπηρία που η καθημερινότητά τους εξαρτάται από την υποστήριξη που έχουν, ίσως νιώσουν απομονωμένα και ανίκανα να επιβιώσουν κατά τη διάρκεια των μέτρων απαγόρευσης κυκλοφορίας, ενώ όσα ζουν σε ιδρύματα είναι ιδιαίτερα ευάλωτα, όπως προκύπτει από τους συντριπτικούς αριθμούς θανάτων σε μονάδες φροντίδας και σε ψυχιατρικές εγκαταστάσεις. Τα εμπόδια για άτομα με αναπηρία στην πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας και πληροφορίες είναι πιο έντονα. Τα άτομα με αναπηρία εξακολουθούν, επίσης, να αντιμετωπίζουν διακρίσεις και άλλα εμπόδια βιοπορισμού και οικονομικής στήριξης, συμμετοχής σε διαδικτυακές μορφές εκπαίδευσης και αναζήτησης προστασίας απέναντι στη βία. Συγκεκριμένες ομάδες ατόμων με αναπηρία, όπως είναι οι κρατούμενοι και όσοι είναι άστεγοι ή χωρίς κατάλληλη στέγαση, αντιμετωπίζουν ακόμη μεγαλύτερους κινδύνους.

Η ευαισθητοποίηση σε σχέση με αυτούς τους κινδύνους οδηγεί στην καλύτερη ανταπόκριση που μπορεί να μετριάσει τον δυσανάλογο αντίκτυπο που βιώνουν τα άτομα με αναπηρία. Αυτές οι οδηγίες έχουν ως στόχο να:

- παρέχουν ενημέρωση για τον αντίκτυπο που έχει η πανδημία σε άτομα με αναπηρία και στα δικαιώματά τους,
- στρέψουν την προσοχή σε κάποιες ελπιδοφόρες πρακτικές που χρησιμοποιούνται ήδη σε όλον τον κόσμο,
- εντοπίσουν βασικές δράσεις για τα κράτη και άλλους εμπλεκόμενους φορείς, και να
- παρέχουν πηγές για περαιτέρω ενημέρωση σχετικά με τη διασφάλιση των δικαιωμάτων με βάση την ανταπόκριση στον COVID-19 που περιλαμβάνει άτομα με αναπηρία.

1. ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΟΥ COVID-19 ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ;

Παρά το γεγονός ότι είναι ένας πληθυσμός που διατρέχει σοβαρό κίνδυνο από τον COVID-19, τα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζουν ακόμη μεγαλύτερες ανισότητες στην πρόσβαση στην υγειονομική φροντίδα κατά τη διάρκεια της πανδημίας, εξαιτίας της μη προσβασιμότητας σε πληροφορίες υγείας και σχετικά περιβάλλοντα, καθώς επίσης και σε επιλεκτικές ιατρικές οδηγίες και πρωτόκολλα που μπορεί να μεγεθύνουν τη διάκριση που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία στην παροχή ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Αυτά τα πρωτόκολλα κατά καιρούς αποκαλύπτουν ιατρικές αποκλίσεις απέναντι σε άτομα με αναπηρία, σε σχέση με την ποιότητα της ζωής τους και την κοινωνική αξία. Για παράδειγμα, οι οδηγίες διαλογής για την κατανομή των εν ανεπαρκεία πόρων, με την εξαίρεση κριτηρίων που βασίζονται σε συγκεκριμένους τύπους απομείωσης, τις υψηλές ανάγκες υποστήριξης για την καθημερινότητα, την «αδυναμία», τις δυνατότητες «θεραπευτικής επιτυχίας», καθώς και συμπεράσματα για τα εναπομείναντα «χρόνια ζωής» που έχουν για να επιβιώσουν. Τα άτομα με αναπηρία και οι οικογένειές τους αντιμετωπίζουν επίσης πίεση εντός του συστήματος υγείας για την αποκήρυξη των μέτρων ανάνηψης.

Ποιες είναι ορισμένες ελπιδοφόρες πρακτικές;

- Η [Επιτροπή Βιοηθικής της Δημοκρατίας του Σαν Μαρίνο συνέταξε κατευθυντήριες γραμμές COVID-19 για διαλογή](#), που απαγορεύουν τη διάκριση με βάση την αναπηρία: «Η μόνη παράμετρος επιλογής, ως εκ τούτου, είναι η ορθή εφαρμογή της διαλογής, με σεβασμό απέναντι σε κάθε ανθρώπινη ζωή, βάσει των κριτηρίων κλινικής καταλληλότητας και αναλογικότητας των θεραπειών. Οποιαδήποτε άλλα κριτήρια επιλογής, όπως είναι η ηλικία, η κοινωνική ή η εθνοτική καταγωγή και η αναπηρία, είναι ηθικά μη αποδεκτά, καθώς θα έθεταν σε εφαρμογή μια κατάταξη των ζώων μόνο στο εάν άξιζαν εμφανώς λιγότερο ή περισσότερο, συνιστώντας μια απαράδεκτη παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.»¹
- Το [Γραφείο Πολιτικών Δικαιωμάτων του Υπουργείου Υγείας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Πολιτειών εξέδωσε ενημερωτικό δελτίο](#) για να διασφαλίσει ότι οι αρχές απαγορεύουν τη διάκριση για λόγους αναπηρίας, επισημαίνοντας ότι «δεν θα πρέπει να αρνείται η ιατρική φροντίδα σε άτομα με αναπηρία για λόγους προκαταλήψεων, αξιολογήσεων ποιότητας ζωής ή αποφάσεων σχετικά με το πόσο «αξίζει» η ζωή του ατόμου με βάση την παρουσία ή την απουσία αναπηρίας, ή της ηλικίας».² Το ενημερωτικό δελτίο περιλαμβάνει επίσης οδηγίες προς τις αρχές για τη διασφάλιση της προβολής και της πρόσβασης σε πληροφορίες και επικοινωνιακό υλικό σε άτομα με αναπηρία για ίσες ευκαιρίες ώστε να επωφεληθούν από ενέργειες αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης, «συμπεριλαμβανομένης της παροχής εύλογης προσαρμογής [για να] συμβάλλουν στην επιτυχή αντιμετώπιση της έκτακτης ανάγκης και να ελαχιστοποιήσουν τον στιγματισμό.»
- Τα [Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα ξεκίνησαν ένα πρόγραμμα για την εξέταση ατόμων με αναπηρία στις οικίες τους](#) και από τα μέσα Απριλίου έχουν πραγματοποιήσει 650.000 ελέγχους COVID-19 σε άτομα με αναπηρία.³
- Στις [Φιλιππίνες](#), η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εξέδωσε πληροφοριακό υλικό ώστε να υποστηρίξει τις υπηρεσίες υγείας για να προσαρμόσουν [δημόσια μηνύματα για ευάλωτες ομάδες](#) στις κοινότητες, συμπεριλαμβανομένων παιδιών και ατόμων με αναπηρία.⁴
- Στον [Καναδά](#), [θεσπίστηκε Ομάδα Συντονισμού COVID-19 για Άτομα με Αναπηρία](#) με τη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία και των οργανώσεων που τα εκπροσωπούν για την παροχή συμβουλών προς την κυβέρνηση αναφορικά με συγκεκριμένα ζητήματα αναπηρίας, προκλήσεις και κενά του συστήματος, μέτρα που πρέπει να παρθούν και βήματα που πρέπει να γίνουν.⁵

Ποιες είναι ορισμένες από τις βασικές δράσεις που μπορούν να αναλάβουν τα κράτη και άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς;

- **Απαγόρευση άρνησης της θεραπείας λόγω αναπηρίας** και κατάργηση διατάξεων που αποτρέπουν την πρόσβαση σε θεραπεία λόγω αναπηρίας, επιπέδου αναγκών στήριξης, αξιολογήσεων ποιότητας ζωής ή της όποιας μορφής ιατρικής προκατάληψης απέναντι σε άτομα με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένων και εντός των κατευθυντήριων γραμμών για τη διάθεση περιορισμένων πόρων (όπως είναι οι αναπνευστήρες ή η πρόσβαση σε μονάδα αυξημένης φροντίδας).
- **Διασφάλιση προτεραιότητας σε εξέταση** για άτομα με αναπηρία που παρουσιάζουν συμπτώματα.
- **Πρώθηση της έρευνας** για τον αντίκτυπο του COVID-19 στην υγεία των ατόμων με αναπηρία.
- **Αναγνώριση και εξάλειψη εμποδίων για θεραπεία**, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης ενός προσβάσιμου περιβάλλοντος (νοσοκομεία, εγκαταστάσεις ελέγχου και απομόνωσης), καθώς επίσης της διαθεσιμότητας και της διάθεσης πληροφοριών και επικοινωνιακού υλικού υγείας σε προσβάσιμους τρόπους, μέσα και μορφές.
- **Διασφάλιση της συνεχούς παροχής και πρόσβασης σε φάρμακα** για άτομα με αναπηρία κατά τη διάρκεια της πανδημίας.
- **Παροχή εκπαίδευσης και ενημέρωσης σε εργαζόμενους του τομέα υγείας** για την αποτροπή των διακρίσεων λόγω προκατάληψης και μεροληψίας απέναντι σε άτομα με αναπηρία.
- **Στενή συνεργασία με άτομα με αναπηρία και τις οργανώσεις που τα εκπροσωπούν** για τη χάραξη ανταπόκρισης στην πανδημία με άξονα τα ανθρώπινα δικαιώματα, που περιλαμβάνει και ενσωματώνει τα άτομα με αναπηρία σε όλο τους το εύρος.

Πηγές

- [Καμία εξαίρεση με τον COVID-19: «Όλοι έχουν το δικαίωμα σε παρεμβάσεις που σώζουν ζωές» – σημειώνουν εμπειρογνώμονες των Ηνωμένων Εθνών](#)
- [Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, COVID-19: Ποιος προστατεύει τα άτομα με αναπηρία;](#)
- [ΠΟΥ, Θέματα ατόμων με αναπηρία κατά τη διάρκεια της πανδημίας του COVID-19](#)

2. ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΟΥ COVID-19 ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΠΟΥ ΖΟΥΝ ΣΕ ΙΔΡΥΜΑΤΑ;

Ο COVID-19 έχει δυσανάλογο αντίκτυπο σε ψυχιατρικά ιδρύματα, ιδρύματα κοινωνικής περίθαλψης (ορφανοτροφεία, κέντρα ημερήσιας φροντίδας, κέντρα αποκατάστασης) και ιδρύματα για άτομα μεγαλύτερης ηλικίας, με αποτέλεσμα τα υψηλά ποσοστά μόλυνσης και θανάτου. Σε κάποιες προκαταρκτικές μελέτες, ο αριθμός των θανάτων σε οίκους ευγηρίας ήταν από 42% έως 57% για όλους τους θανάτους COVID-19 σε αυτές τις χώρες.⁶ Τα άτομα με αναπηρία που βρίσκονται σε ιδρύματα αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο να μολυνθούν από τον COVID-19 λόγω προϋπάρχουσων καταστάσεων υγείας, δυσκολίας στην εφαρμογή της κοινωνικής αποστασιοποίησης μεταξύ των τροφίμων και του προσωπικού, καθώς και της εγκατάλειψης από το προσωπικό. Τα άτομα με αναπηρία που ζουν σε ιδρύματα αντιμετωπίζουν επίσης μεγαλύτερο κίνδυνο παραβίασης των ανθρώπινων δικαιωμάτων, όπως είναι η παραμέληση, ο περιορισμός, η απομόνωση και η βία.

Ποιες είναι ορισμένες ελπιδοφόρες πρακτικές;

- Στην **Ελβετία** και την **Ισπανία**, τα άτομα με αναπηρία που βρίσκονταν σε ιδρύματα μεταφέρθηκαν εκτός ιδρυμάτων για να μείνουν με τις οικογένειές τους, όπου αυτό ήταν δυνατόν.
- Στον **Καναδά** εξέδωσαν [οδηγίες προτεραιότητας ελέγχου](#) με συγκεκριμένα μέτρα για ιδρύματα.⁷

Ποιες είναι ορισμένες από τις βασικές δράσεις που μπορούν να αναλάβουν τα κράτη και άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς;

- **Άρση εγκλεισμού ατόμων με αναπηρία από ιδρύματα** και έγκαιρη διασφάλιση της παροχής υποστήριξης στην κοινότητα μέσω της οικογένειας ή/και άτυπων δικτύων, και χρηματοδότησης υπηρεσιών στήριξης με δημόσιους ή ιδιωτικούς παρόχους υπηρεσιών.
- **Στο μεσοδιάστημα, προτεραιότητα στους ελέγχους και προώθηση μέτρων πρόληψης** εντός των ιδρυμάτων για μείωση του κινδύνου μόλυνσης, αντιμετωπίζοντας την υπερπληρότητα, εφαρμόζοντας μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης για τους τρόφιμους, τροποποιώντας τις ώρες επισκεπτηρίου, επιβάλλοντας τη χρήση εξοπλισμού προστασίας και βελτιώνοντας τις συνθήκες υγιεινής.
- **Προσωρινή αύξηση των πόρων του ιδρύματος**, όπως μεταξύ άλλων, το ανθρώπινο δυναμικό και τους οικονομικούς πόρους για την εφαρμογή μέτρων πρόληψης.
- **Κατά τη διάρκεια της περιόδου έκτακτης ανάγκης, διασφάλιση του συνεχούς σεβασμού στα δικαιώματα των ατόμων που ζουν σε ιδρύματα**, συμπεριλαμβανομένης της απαλλαγής από την εκμετάλλευση, τη βία και την κακομεταχείριση, της μη διάκρισης, του δικαιώματος της ελεύθερης και ενημερωμένης συγκατάθεσης και της πρόσβασης στη δικαιοσύνη.⁸
- **Καλύτερη ανάρρωση με την υιοθέτηση και την ενίσχυση στρατηγικών αποϊδρυματοποίησης** για το κλείσιμο των ιδρυμάτων και την επιστροφή των ατόμων στην κοινότητα, και ενδυναμώνοντας την υποστήριξη και τις υπηρεσίες για άτομα με αναπηρία και ηλικιωμένους.

Πηγές

- [Οδηγίες για την Πρόληψη και τον Έλεγχο σε Εγκαταστάσεις Μακρόχρονης Φροντίδας, στο πλαίσιο του COVID-19, Προσωρινός οδηγός, 21 Μαρτίου 2020](#)
- [ΠΟΥ, Θέματα ατόμων με αναπηρία κατά τη διάρκεια της πανδημίας του COVID-19](#)
- [Δήλωση τοπικών και διεθνών οργανισμών για άτομα με ψυχοκοινωνική αναπηρία, με συστάσεις στο πλαίσιο της πανδημίας του COVID-19](#)

3. ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΟΥ COVID-19 ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΝΑ ΖΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ;

Τα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζουν συγκεκριμένα εμπόδια στην καθημερινότητά τους εντός της κοινότητας λόγω των μέτρων κατά του COVID-19. Συγκεκριμένα, οι περιορισμοί παραμονής στο σπίτι που δεν λαμβάνουν υπόψη τους τις ανάγκες τους, διαταράσσουν και θέτουν νέους κινδύνους στην αυτονομία, την υγεία και τη ζωή τους.⁹

Πολλά άτομα με αναπηρία που βασίζονται σε άλλους για την καθημερινή τους διαβίωση (μέσω επίσημης υποστήριξης από παρόχους υπηρεσιών ή άτυπης υποστήριξης από συγγενείς/φίλους) δεν έχουν βοήθεια εξαιτίας των περιορισμών μετακίνησης και των μέτρων κοινωνικής αποστασιοποίησης. Αυτό μπορεί να θέσει τα άτομα σε υψηλό κίνδυνο και χωρίς πρόσβαση σε φαγητό, βασικά αγαθά και φάρμακα, και να μην τους επιτρέπει βασικές καθημερινές δραστηριότητες, όπως είναι το μπάνιο, το μαγείρεμα ή και η σίτιση.

Οι δημόσιες πληροφορίες για τα μέτρα του COVID-19 δεν δημοσιοποιούνται συστηματικά ούτε μεταδίδονται σε προσβάσιμες μορφές και μέσα για να ενημερωθούν όλα τα άτομα με αναπηρία (π.χ. νοηματική γλώσσα, υπότιτλοι, μορφή «εύκολης ανάγνωσης, κ.λπ.).

Επιπλέον, κάποια άτομα με αναπηρία, όπως άτομα με ψυχοκοινωνικές αναπηρίες και αυτιστικά άτομα, ίσως να μην είναι σε θέση να διαχειριστούν τον αυστηρό περιορισμό στο σπίτι. Οι σύντομες και προσεκτικές έξοδοι κατά τη διάρκεια της ημέρας είναι βασικές για αυτά ώστε να διαχειριστούν την κατάσταση.

Ποιες είναι ορισμένες ελπιδοφόρες πρακτικές;

- Η **Παραγουάη**¹⁰ και ο **Παναμάς**¹¹ έχουν αναπτύξει συστήματα για να εξασφαλίσουν την παροχή των σχετικών πληροφοριών σε προσβάσιμες μορφές. Παρομοίως, το Υπουργείο Υγείας της **Νέας Ζηλανδίας** έχει μια ενότητα στον ιστότοπό του αποκλειστικά για την παροχή πληροφοριών σε προσβάσιμες μορφές, μεταξύ των οποίων η νοηματική γλώσσα και η εύκολη ανάγνωση.¹² Η κυβέρνηση του **Μεξικού** υιοθέτησε μια παρόμοια πρακτική.¹³
- Στην **Αργεντινή**,¹⁴ όσα άτομα παρέχουν υπηρεσίες υποστήριξης εξαιρούνται από τους περιορισμούς μετακίνησης και κοινωνικής αποστασιοποίησης για να παρέχουν βοήθεια σε άτομα με αναπηρία. Στην **Κολομβία** δημιουργήθηκαν δίκτυα υποστήριξης της κοινότητας και συγκεντρώνουν εθελοντές που βοηθούν άτομα με αναπηρία και ηλικιωμένα άτομα στην αγορά ειδών παντοπωλείου και άλλες αγορές.¹⁵ Επίσης, στον **Παναμά**, σε μια προσπάθεια μείωσης του κινδύνου, έχουν οριστεί συγκεκριμένα ωράρια λειτουργίας για άτομα με αναπηρία και τους προσωπικούς τους βοηθούς για βασικές αγορές.¹⁶
- Το **Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας**¹⁷ χαλάρωσαν τους αρχικώς αυστηρούς κανόνες περιορισμού και θέσπισαν εξαιρέσεις για να επιτρέπεται σε αυτιστικά άτομα και άλλα άτομα με αναπηρία να βγαίνουν έξω. Η **Γαλλία** έχει θεσπίσει παρόμοια μέτρα.¹⁸

Ποιες είναι ορισμένες από τις βασικές δράσεις που μπορούν να αναλάβουν τα κράτη και άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς;

- Διασφάλιση ότι οι **πληροφορίες για τα μέτρα που σχετίζονται με τον COVID-19 είναι προσβάσιμες σε** άτομα με αναπηρία, όπως μεταξύ άλλων, της ερμηνείας νοηματικής γλώσσας, του υποτιτλισμού και των εύκολων σε ανάγνωση μορφών.
- Διασφάλιση ότι τα **άτομα που παρέχουν υποστήριξη σε άτομα με αναπηρία εξαιρούνται από τους περιορισμούς παραμονής στο σπίτι** ώστε να παρέχουν βοήθεια.
- Προώθηση και συντονισμός της **ανάπτυξης των δικτύων υποστήριξης της κοινότητας** και διασφάλιση της διαθεσιμότητας μέσων προστασίας, εξοπλισμού και προϊόντων.
- Σκέψη θέσπισης **ωραρίου λειτουργίας με προτεραιότητα σε** άτομα με αναπηρία και τους προσωπικούς τους βοηθούς σε σούπερ μάρκετ, παντοπωλεία και άλλα καταστήματα ειδών πρώτης ανάγκης, κατά τη διάρκεια των μέτρων παραμονής στο σπίτι/του περιορισμού κυκλοφορίας.
- **Διασφάλιση της παροχής εύλογης προσαρμογής** σε άτομα με αναπηρία, αποφεύγοντας τις γενικές απαγορεύσεις εξόδου από το σπίτι και την επιβολή προστίμων, και θεσπίζοντας εξαιρέσεις για άτομα με αναπηρία ώστε να μπορούν να βγαίνουν έξω.

Πηγές

- [ΠΟΥ, Θέματα ατόμων με αναπηρία κατά τη διάρκεια της πανδημίας του COVID-19](#)
- [Συνεργασία Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, Διεθνής Οργάνωση Εργασίας και άλλοι, Ανταπόκριση κοινωνικής προστασίας ένταξης της αναπηρίας στην πανδημία του COVID-19](#)

4. ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΟΥ COVID-19 ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΤΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΒΙΟΠΟΡΙΣΜΟ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ;

Τα άτομα με αναπηρία είναι λιγότερο πιθανόν να αποκτήσουν εργασιακή απασχόληση σε σχέσεις με άλλα άτομα, και όταν αποκτούν είναι περισσότερο πιθανόν να πρόκειται για άτυπο τομέα εργασίας.¹⁹ Ως εκ τούτου, έχουν μικρότερη πρόσβαση στην κοινωνική ασφάλιση με βάση την απασχόληση σε σχέση με άλλα άτομα, η οποία μειώνει την οικονομική τους ανθεκτικότητα στο πλαίσιο της τρέχουσας κατάστασης με τον COVID-19. Όσοι απασχολούνται ή είναι

αυτοαπασχολούμενοι,²⁰ μπορεί να αποτρέπονται από να εργαστούν από την οικία τους εξαιτίας απουσίας εξοπλισμού και υποστήριξης που διατίθενται στον χώρο της εργασίας τους, και αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο απώλειας του εισοδήματός τους και της εργασίας τους. Επιπλέον, τα μέτρα COVID-19 μπορεί να επηρεάσουν έμμεσα τα άτομα με αναπηρία, εμποδίζοντας την εργασία μελών της οικογένειας και όσων συντηρούν οικογένειες, επηρεάζοντας αρνητικά το συνολικό εισόδημα όλου του νοικοκυριού. Η απουσία εισοδήματος είναι ένα δυσανάλογο βάρος για τα άτομα με αναπηρία και τα νοικοκυριά τους, που συνήθως έρχονται αντιμέτωπα με επιπλέον δαπάνες και έξοδα που σχετίζονται με την αναπηρία (κατάλληλη στέγαση και κατάλληλος εξοπλισμός, βοηθητικές συσκευές, ειδικά αγαθά και υπηρεσίες, κ.λπ.), οδηγώντας τα πιο γρήγορα στη φτώχεια.

Ποιες είναι ορισμένες ελπιδοφόρες πρακτικές;

- Στην αντίδραση απέναντι στον COVID-19, η **Βουλγαρία, η Μάλτα και η Λιθουανία** αύξησαν τη χρηματοδότηση των συστημάτων τους κοινωνικής προστασίας για να διευρύνουν τις υπηρεσίες κοινωνικής υποστήριξης και να καλύψουν περισσότερους δικαιούχους, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία.²¹
- Στην **Αργεντινή** και το **Περού**, τα άτομα που λαμβάνουν επιδόματα αναπηρίας θα λάβουν ένα επιπλέον ποσό εξαιτίας της κρίσης του COVID-19.²² Η **Γαλλία** ανακοίνωσε ένα παρόμοιο μέτρο, ευνοώντας τους δικαιούχους του επιδόματος αναπηρίας,²³ και το έκτακτο σχέδιο της **Τυνησίας** περιλαμβάνει παροχές σε χρήμα για νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος, άτομα με αναπηρία και άστεγους.²⁴
- Οι **Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής**²⁵ θέσπισαν προγράμματα φορολογικής ελάφρυνσης που μπορεί να συμβάλλουν στην άμβλυνση της οικονομικής κατάστασης των ατόμων με αναπηρία, σε αυτό το πλαίσιο.

Ποιες είναι ορισμένες από τις βασικές δράσεις που μπορούν να αναλάβουν τα κράτη και άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς;

- Παροχή **οικονομικής βοήθειας για άτομα με αναπηρία χωρίς κανένα εισόδημα** (π.χ. Κατ' αποκοπήν πληρωμές, μέτρα φορολογικής ελάφρυνσης, επιδότηση αγαθών, κ.λπ.).
- **Αύξηση υπαρχόντων επιδομάτων αναπηρίας**, συμπεριλαμβανομένης της προκαταβολής πληρωμών για την κάλυψη επιπλέον εξόδων.
- **Αυτόματη επέκταση** τυχόν παροχών αναπηρίας που πρόκειται να λήξουν.
- Παροχή **οικονομικής αποζημίωσης** για αυτοαπασχολούμενους με αναπηρία που έχουν μειωμένο εισόδημα.
- Υλοποίηση **προγραμμάτων οικονομικής βοήθειας** για άτομα που σταματούν να εργάζονται για να στηρίξουν ή να αποτρέψουν τη μόλυνση μέλους/μελών της οικογένειάς τους με αναπηρία και τα οποία δεν καλύπτονται από επιδόματα ανεργίας ή ασθένειας.
- Παροχή **οικονομικής στήριξης, συμπεριλαμβανομένης της φορολογικής πίστωσης, σε εργοδότες** ατόμων με αναπηρία για την παροχή απαιτούμενου εξοπλισμού για τηλεργασία.
- Διασφάλιση ότι τα **προγράμματα παροχής φαγητού περιλαμβάνουν** άτομα με αναπηρία και ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους, συμπεριλαμβανομένων των αναγκαίων μέτρων για την παράδοση του φαγητού στα σπίτια τους.

Πηγές

- [Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, Κανείς δεν περισσεύει, ούτε τώρα, ούτε ποτέ, Τα άτομα με αναπηρία στην ανταπόκριση στον COVID-19](#)
- [Συνεργασία Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, Διεθνής Οργάνωση Εργασίας και άλλοι, Ανταπόκριση κοινωνικής προστασίας ένταξης της αναπηρίας στην πανδημία του COVID-19](#)
- [Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, Πολιτική ανταπόκρισης στον COVID-19](#)

5. ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΟΥ COVID-19 ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ;

Τα άτομα με αναπηρία σε σχέση με άλλα άτομα είναι λιγότερο πιθανόν να ολοκληρώσουν τον κύκλο εκπαίδευσης και περισσότερο πιθανόν να αποκλειστούν εντελώς από τη σχολική φοίτηση.²⁶ Λόγω του COVID-19, τα περισσότερα κράτη έχουν προσωρινά κλείσει εκπαιδευτικά ιδρύματα²⁷ επηρεάζοντας όλους τους μαθητές, συμπεριλαμβανομένων και των μαθητών με αναπηρία. Για τη μείωση του αντίκτυπου στη διατάραξη της εκπαίδευσης, ορισμένα κράτη υιοθετούν πρακτικές μάθησης εξ αποστάσεως. Σε αυτές τις περιπτώσεις, όμως, οι μαθητές με αναπηρία αντιμετωπίζουν εμπόδια που οφείλονται στην απουσία του απαιτούμενου εξοπλισμού, της πρόσβασης στο διαδίκτυο, σε προσβάσιμο υλικό και αναγκαία υποστήριξη που θα τους επιτρέπουν να παρακολουθήσουν τα διαδικτυακά σχολικά προγράμματα. Ως αποτέλεσμα, πολλοί μαθητές με αναπηρία μένουν πίσω, ιδίως μαθητές με διανοητική αναπηρία.

Επιπροσθέτως, οι μαθητές με αναπηρία επηρεάζονται επίσης αρνητικά από άλλες διαστάσεις του κλεισίματος των σχολείων, όπως μεταξύ άλλων, η πρόσβαση σε σχολικά γεύματα και οι δυνατότητες για συμμετοχή σε παιχνίδια και αθλήματα με τους συμμαθητές τους.

Ποιες είναι ορισμένες ελπιδοφόρες πρακτικές;

- Οι **Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής** εξέδωσαν οδηγίες για την εφαρμοστέα ομοσπονδιακή νομοθεσία, Νόμος για Άτομα με Αναπηρία.²⁸
- Το **Εκουαδόρ** εξέδωσε συστάσεις για δασκάλους σχετικά με την υποστήριξη παιδιών που πρέπει να παραμείνουν απομονωμένα στο σπίτι.²⁹
- Το **Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας** διαβίβασε πληροφορίες και θέσπισε συστήματα για την υποστήριξη γονέων και παρόχων φροντίδας για να τους καθοδηγήσει στο πώς να αντιμετωπίσουν τις δύσκολες ευθύνες ενώ παραμένουν στο σπίτι και για να υποστηρίξει καλύτερα την εκπαιδευτική διαδικασία των παιδιών με αναπηρία.³⁰

Ποιες είναι ορισμένες από τις βασικές δράσεις που μπορούν να αναλάβουν τα κράτη και άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς;

- **Παροχή σαφών οδηγιών** σε εκπαιδευτικές και σχολικές αρχές ως προς το πεδίο των υποχρεώσεών τους και την ποικιλία των διαθέσιμων πηγών κατά την παροχή εκπαίδευσης εκτός σχολείου.
- **Διασφάλιση της πρόσβασης στο διαδίκτυο για μάθηση εξ αποστάσεως και διασφάλιση ότι το λογισμικό είναι προσβάσιμο** σε άτομα με αναπηρία, όπως μεταξύ άλλων, μέσω της παροχής βοηθητικών συσκευών και της εύλογης προσαρμογής.
- **Παροχή οδηγιών, εκπαίδευσης και υποστήριξης για δασκάλους** στην εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς μέσω της μάθησης εξ αποστάσεως.
- **Θέσπιση στενής συνεργασίας** με γονείς και παρόχους φροντίδας στην προσχολική εκπαίδευση των παιδιών με αναπηρία.
- **Παροχή οδηγιών και υποστήριξης εξ αποστάσεως για γονείς και παρόχους φροντίδας** σε θέματα ρύθμισης του εξοπλισμού και της υποστήριξης του εκπαιδευτικού προγράμματος των παιδιών με αναπηρία.
- **Ανάπτυξη προσβάσιμου και προσαρμόσιμου υλικού** για μαθητές με αναπηρία για την υποστήριξη της μάθησης εξ αποστάσεως.
- **Ανάπτυξη προσβάσιμου οπτικοακουστικού, εκπαιδευτικού υλικού** για τη διάδοση μέσω διαφορετικών μέσων (π.χ. διαδικτυακό υλικό on demand, τηλεοπτικά εκπαιδευτικά προγράμματα, κ.λπ.)

Πηγές

- [Δήλωση της Επιτροπής Δικαιωμάτων του Παιδιού για τον σοβαρό σωματικό, συναισθηματικό και ψυχοκοινωνικό αντίκτυπο της πανδημίας του COVID-19 σε παιδιά και κάλεσμα των κρατών για την προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών](#)
- [UNICEF, ανταπόκριση στον COVID-19: Θέματα για Παιδιά και Ενήλικες με Αναπηρία](#)
- [UNESCO, Ιστότοπος για την ανταπόκριση στον COVID-19](#)

6. ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΟΥ COVID-19 ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ;

Τα άτομα με αναπηρία διατρέχουν υψηλότερο κίνδυνο βίας, ιδίως εάν είναι απομονωμένα. Οι γυναίκες και τα κορίτσια με αναπηρία αντιμετωπίζουν υψηλότερο ποσοστό προβλημάτων που σχετίζονται με το φύλο, τη γενετήσια ταυτότητα, τον στενό σύντροφο και την ενδοοικογενειακή βία.³¹ Οι γυναίκες και τα κορίτσια με αναπηρία όχι μόνο αντιμετωπίζουν υψηλότερο κίνδυνο βίας συγκριτικά με άλλες γυναίκες, αλλά επίσης πλήττονται περισσότερο από ό,τι οι άντρες με αναπηρία.³² Παρότι προς το παρόν δεν υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες για τη βία με βάση την αναπηρία και το φύλο στο πλαίσιο του COVID-19, η εμπειρία δείχνει ότι σε παρόμοιες καταστάσεις, τα άτομα με αναπηρία διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο.³³

Η καταγγελία και η πρόσβαση σε υπηρεσίες και βοήθεια για την ενδοοικογενειακή βία είναι ιδιαίτερα δύσκολες καταστάσεις για άτομα με αναπηρία, καθώς αυτές οι υπηρεσίες συνήθως δεν περιλαμβάνουν άτομα με αναπηρία, ούτε είναι προσβάσιμες σε άτομα με αναπηρία. Οι ανοιχτές τηλεφωνικές γραμμές καταγγελιών συχνά δεν είναι εξοπλισμένες με υπηρεσίες διερμηνείας για κωφά και κωφάλαλα άτομα, και τα καταφύγια και οι υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης δεν είναι προετοιμασμένα για να ανταποκριθούν στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία.

Ποιες είναι ορισμένες ελπιδοφόρες πρακτικές;

Στο **Περού**, εκδόθηκαν οδηγίες ώστε οι τοπικές κυβερνήσεις να απευθυνθούν σε άτομα με αναπηρία μέσω τηλεφώνου, κατά τη διάρκεια της κρίσης, και κατ' ιδίαν μετά την άρση της έκτακτης ανάγκης, επισημαίνοντας το καθήκον της καταγγελίας καταστάσεων βίας στις αρχές.³⁴ Πέρα από αυτό, το Γραφείο του Υπατού Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου δεν μπορούσε να εντοπίσει νέες ελπιδοφόρες πρακτικές σε αυτόν τον τομέα, αυξάνοντας έτσι το επίπεδο της ανησυχίας. Αρκετές χώρες συνεχίζουν να παρέχουν ανοιχτές τηλεφωνικές γραμμές καταγγελιών και βοήθεια, όπως μεταξύ άλλων, υπηρεσίες γραπτού κειμένου, αναμετάδοσης και οπτικής τηλεφωνίας για κωφά άτομα.³⁵ Ορισμένες καλές πρακτικές αναγνωρίζονται παρακάτω στις πηγές που παρατίθενται.

Ποιες είναι ορισμένες από τις βασικές δράσεις που μπορούν να αναλάβουν τα κράτη και άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς;

- **Διασφάλιση ότι οι μηχανισμοί καταγγελίας, οι ανοιχτές τηλεφωνικές γραμμές, τα καταφύγια έκτακτης ανάγκης και άλλες μορφές βοήθειας είναι διαθέσιμα σε άτομα με αναπηρία και περιλαμβάνουν άτομα με αναπηρία.**
- **Παρακολούθηση** της κατάστασης των ατόμων με αναπηρία, ιδίως όσων ζουν σε απομόνωση, με μέσα ενεργής προβολής μέσω της κοινότητας και των δικτύων εθελοντών.
- **Ευαισθητοποίηση και παροχή εκπαίδευσης** σχετικά με τον κίνδυνο της βίας που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία, ιδίως οι γυναίκες και τα κορίτσια με αναπηρία, και προώθηση των δικτύων υποστήριξης, συμπεριλαμβανομένης της μεταξύ τους ενθάρρυνσης υποστήριξης.

Πηγές

- [Ταμείο Ηνωμένων Εθνών για τον Πληθυσμό, Κατευθυντήριες Γραμμές για την Παροχή Υπηρεσιών Ανταπόκρισης με Βάση τα Δικαιώματα και το Φύλο για την Αντιμετώπιση της Βίας και της Σεξουαλικής και Αναπαραγωγικής Υγείας με Βάση το Φύλο και των Δικαιωμάτων για Γυναίκες και Νεαρά Άτομα με Αναπηρία](#)
- Υποστήριξη Υπηρεσιών για Επιζώντες με Αναπηρία Κατά τη Διάρκεια του COVID-19

7. ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΟΥ COVID-19 ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ, ΣΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΥΠΕΡΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΝΤΑΙ ΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ: ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΧΩΡΙΣ ΕΠΑΡΚΗ ΣΤΕΓΑΣΗ;

α. ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Τα άτομα με αναπηρία υπερεκπροσωπούνται στον πληθυσμό κρατουμένων,³⁶ ιδίως τα άτομα με ψυχοκοινωνική αναπηρία και τα άτομα με νοητική αναπηρία. Έχουν αυξημένο κίνδυνο μόλυνσης λόγω του υψηλού κινδύνου μόλυνσης σε πολυπληθή μέρη χωρίς συνθήκες υγιεινής, όπου δεν μπορούν να εφαρμοστούν οι κανόνες της κοινωνικής αποστασιοποίησης. Συγκεκριμένα, πολλοί κρατούμενοι με αναπηρία εξαρτώνται από την άτυπη υποστήριξη των συγκατασκευών τους για να έχουν πρόσβαση σε φαγητό, να μετακινούνται και να κάνουν μπάνιο, ενώ οι υπηρεσίες υγείας των φυλακών είναι γενικά ανεπαρκείς για να καλύψουν τις ανάγκες τους.

Αυτές τις προκλήσεις τις βιώνουν όχι μόνο τα άτομα με αναπηρία στη φυλακή και σε χώρους προσωρινής κράτησης στα πλαίσια του συστήματος ποινικής δικαιοσύνης και του σωφρονιστικού τομέα, αλλά επίσης και όσα είναι προς το παρόν υπό διοικητική ή άλλης μορφής κράτηση, συμπεριλαμβανομένων μεταναστών με αναπηρία σε κέντρα κράτησης μεταναστών.

Ποιες είναι ορισμένες ελπιδοφόρες πρακτικές;

- Στο **Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας**, κρατούμενοι με λιγότερο από δύο μήνες υπόλοιπο ποινής αποφυλακίζονται.³⁷ Στις **Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής**, αρκετές Πολιτείες έχουν αποφυλακίσει ή είναι στη διαδικασία της αποφυλάκισης κρατουμένων.³⁸ Μια παρόμοια πολιτική αποφυλάκισης κρατουμένων έλαβε χώρα σε **Ιράν**, **Τουρκία** και **Ινδονησία**. Στην **Κολομβία**, άτομα με αναπηρία που έχουν λειτουργικούς περιορισμούς που τα αποτρέπουν από το να εφαρμόζουν αυτόνομα τα μέτρα προστασίας περιλαμβάνονται στους δικαιούχους της πρόωρης αποφυλάκισης.³⁹ Παρομοίως, στην **Αργεντινή** το Ανώτατο Δικαστήριο και το Εφετείο όρισαν άτομα με αναπηρία ως δικαιούχους των προσπαθειών αποφυλάκισης.⁴⁰ Στη **Βραζιλία**, το Εθνικό Συμβούλιο Δικαιοσύνης, εξέδωσε σύσταση για αναθεώρηση, επαναξιολόγηση και αποφυλάκιση κρατουμένων με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένων όσων κρατούνται σύμφωνα με το ποινικό σύστημα δικαιοσύνης ανηλίκων.⁴¹

Ποιες είναι ορισμένες από τις βασικές δράσεις που μπορούν να αναλάβουν τα κράτη και άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς;

- **Μείωση του πληθυσμού που βρίσκεται υπό κράτηση, αποφυλακίζοντας ομάδες κρατουμένων που βρίσκονται σε κίνδυνο, συμπεριλαμβανομένων ατόμων με αναπηρία, εφαρμόζοντας την πρόωρη αποφυλάκιση και τη δικαστική επιτήρηση ή τη μείωση ή τη μετατροπή ποινών και μειώνοντας τη χρήση προσωρινής κράτησης, και έγκαιρη διασφάλιση της παροχής υποστήριξης στην κοινότητα μέσω της οικογένειας ή/και άτυπων δικτύων και χρηματοδοτώντας υπηρεσίες στήριξης με δημόσιους ή ιδιωτικούς παρόχους υπηρεσιών.**
- **Εφαρμογή μέτρων πρόληψης** εντός σωφρονιστικών ιδρυμάτων για τη μείωση των κινδύνων μόλυνσης, όπως μεταξύ άλλων, του εντοπισμού κρατουμένων με αναπηρία και διασφαλίζοντας την πρόσβασή τους σε υποστήριξη, φαγητό, ύδρευση και αποχέτευση. Εφαρμογή μέτρων απομόνωσης και κοινωνικής αποστασιοποίησης, απαιτούμενη χρήση εξοπλισμού προστασίας και βελτίωση των συνθηκών υγιεινής.

Πηγές

- [ΠΟΥ, Πρόληψη και έλεγχος του COVID-19 σε σωφρονιστικά ιδρύματα και άλλα μέρη κράτησης](#)
- [Μόνιμη Διυπηρεσιακή Επιτροπή Ηνωμένων Εθνών, COVID-19: εστίαση σε άτομα που στερούνται την ελευθερία τους](#)

β. ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΧΩΡΙΣ ΕΠΑΡΚΗ ΣΤΕΓΑΣΗ

Τα άτομα με αναπηρία, ιδίως όσα έχουν ψυχοκοινωνική αναπηρία ή νοητική αναπηρία επίσης υπερεκπροσωπούνται μεταξύ των φτωχότερων πληθυσμών. Τα άστεγα άτομα με αναπηρία και όσα διαμένουν σε καταφύγια έκτακτης ανάγκης και άτυπους οικισμούς είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στο να προσβληθούν από COVID-19 λόγω των συνθηκών διαβίωσης με πάρα πολλά άτομα, της έλλειψης πρόσβασης σε ύδρευση και αποχέτευση, και εξαιτίας των προϋπάρχουσων καταστάσεων υγείας.

Η έκτακτη κατάσταση του COVID-19 ώθησε άστεγα άτομα, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, στην αναζήτηση καταφυγίου και υποστήριξης, με αποτέλεσμα τα υπερπλήρη καταφύγια έκτακτης ανάγκης και την εξάπλωση του ιού. Άτομα που δεν μπορούν να εφαρμόσουν τους κανόνες κοινωνικής αποστασιοποίησης λόγω των συνθηκών στέγασής τους είναι επίσης σε δυσχερή θέση.

Ποιες είναι ορισμένες ελπιδοφόρες πρακτικές;

- Στις **Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής**, η ανταπόκριση στο ζήτημα των αστέγων εφαρμόστηκε με [συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές](#) που περιλαμβάνουν τη διάσταση της αναπηρίας.
- Στη **Χιλή**, η κυβέρνηση ανακοίνωσε την ενίσχυση της δέσμευσής της στον δρόμο για την παροχή υπηρεσιών υγείας σε άστεγα άτομα.
- Στην **Αργεντινή**, τοποθετήθηκαν πάνω από 1.000 κλίνες σε μια μεγάλη εγκατάσταση για την παροχή καταφυγίου έκτακτης ανάγκης για όσους πιθανόν απαιτείται η κοινωνική αποστασιοποίηση χωρίς υψηλές ιατρικές απαιτήσεις.

Ποιες είναι ορισμένες από τις βασικές δράσεις που μπορούν να αναλάβουν τα κράτη και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη;

- **Διασφάλιση ότι τα άστεγα άτομα με αναπηρία αντιμετωπίζονται με αξιοπρέπεια και σεβασμό**, και ότι τα μέλη ομάδων άμεσης επέμβασης έχουν λάβει **εκπαίδευση και οδηγίες** για την επικοινωνία, προς αποφυγή βίαιων καταστάσεων.
- **Αποφυγή αναγκαστικής εκτόπισης άτυπων οικισμών**, καθώς αυτό μπορεί να εξυπηρετήσει την επιτάχυνση της μετάδοσης του ιού. Φροντίδα των αστέγων με αναπηρία στα μέρη όπου ζουν και παροχή ασφαλούς και προσβάσιμου καταφυγίου, όπου αυτό είναι διαθέσιμο.
- **Έρευνα των διαφορετικών επιλογών καταφυγίων που παρέχουν κοινωνική αποστασιοποίηση**, συμπεριλαμβανομένων ενοικιαζόμενων καταλυμάτων, ξενοδοχείων, συνεδριακών κέντρων και γηπέδων, με επαρκή αποχέτευση και κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης.
- **Παροχή υπηρεσιών αποχέτευσης στους δρόμους**, όπως μεταξύ άλλων, νερό, σαπούνι, νιπτήρες και άλλα για τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας ύδρευσης και αποχέτευσης.

Πηγές

- [Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για το δικαίωμα στην επαρκή στέγαση, Οδηγία COVID-19: Προστασία για τους άστεγους](#)
- [Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για το δικαίωμα στην επαρκή στέγαση, Οδηγία COVID-19: Προστατεύοντας κατοίκους σε άτυπους οικισμούς](#)

ΠΗΓΕΣ – ΓΕΝΙΚΑ

- [Κοινή Δήλωση της Επιτροπής Συμβάσεως για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και του Ειδικού Απεσταλμένου του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για την Αναπηρία και την Προσβασιμότητα: Άτομα με Αναπηρία και COVID-19](#)
- [Διεθνής Συμμαχία για την Αναπηρία, COVID-19 και το κίνημα αναπήρων](#)

- Διεθνής Κοινοπραξία για την Αναπηρία και την Ανάπτυξη: [Αποθετήριο πηγών για την ένταξη της αναπηρίας και τον COVID-19](#)
- [Διεθνής Οργάνωση Εργασίας, Κανείς δεν περισσεύει, ούτε τώρα, ούτε ποτέ: Τα άτομα με αναπηρία στην ανταπόκριση στον COVID-19](#)
- [Τοπικοί και διεθνείς οργανισμοί ατόμων με ψυχοκοινωνικές αναπηρίες, Δήλωση για τον COVID19 και τα άτομα με ψυχοκοινωνικές αναπηρίες με συστάσεις](#)
- [Τα Ηνωμένα Έθνη εργάζονται για να διασφαλίσουν ότι οι ευάλωτες ομάδες δεν μένουν εκτός στην ανταπόκριση απέναντι στον COVID-19](#)
- Ηνωμένα Έθνη - Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή για την Ασία και τον Ειρηνικό: [Διασφαλίζοντας τα Δικαιώματα και την Ένταξη των Ατόμων με Αναπηρία στην Ανταπόκριση στον Covid-19](#)
- [Μόνιμη Διυπηρεσιακή Επιτροπή Ηνωμένων Εθνών, COVID-19: εστίαση σε άτομα που στερούνται την ελευθερία τους](#)
- [Συνεργασία Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, Διεθνής Οργάνωση Εργασίας και άλλοι, Ανταπόκριση κοινωνικής προστασίας ένταξης της αναπηρίας στην πανδημία του COVID-19](#)
- Ειδικό Εισηγητές και Ανεξάρτητοι Εμπειρογνώμονες του ΟΗΕ, [Καμία εξαίρεση με τον COVID-19: «Όλοι έχουν το δικαίωμα σε παρεμβάσεις που σώζουν ζωές»](#)
- [Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, COVID-19: Ποιος προστατεύει τα άτομα με αναπηρία;](#)
- [Ταμείο Ηνωμένων Εθνών για τον Πληθυσμό, Κατευθυντήριες Γραμμές για την Παροχή Υπηρεσιών Ανταπόκρισης με Βάση τα Δικαιώματα και το Φύλο για την Αντιμετώπιση της Βίας και της Σεξουαλικής και Αναπαραγωγικής Υγείας με Βάση το Φύλο και των Δικαιωμάτων για Γυναίκες και Νεαρά Άτομα με Αναπηρία](#)
- [UNICEF, COVID-19: Θέματα για Παιδιά και Ενήλικες με Αναπηρία](#)
- [ΠΟΥ, Θέματα ατόμων με αναπηρία κατά τη διάρκεια της πανδημίας του COVID-19](#)
- [ΠΟΥ, Οδηγίες Πρόληψης και Ελέγχου για Εγκαταστάσεις Μακρόχρονης Φροντίδας στο πλαίσιο του COVID-19, Προσωρινή οδηγία, 21 Μαρτίου 2020](#)
- [ΠΟΥ, Πρόληψη και έλεγχος του COVID-19 σε σφραγιστικά ιδρύματα και άλλα μέρη κράτησης](#)

¹ Βλ. <http://www.sanita.sm/on-line/home/bioetica/comitato-sammarinese-di-bioetica/documents-in-english/documento2116023.html>

² Βλ. <https://www.hhs.gov/sites/default/files/ocr-bulletin-3-28-20.pdf>

³ Βλ. <https://www.khaleejtimes.com/coronavirus-pandemic/combating-coronavirus-uae-launches-home-testing-programme-for-people-of-determination>

⁴ Βλ. https://www.facebook.com/pg/chrgovph/photos/?tab=album&album_id=2681151298668065&_tn=-UC-R

⁵ Βλ. <https://www.canada.ca/en/employment-social-development/news/2020/04/backgrounder--covid-19-disability-advisory-group.html>

⁶ Αντελίνα Κόμας Χερέρα και ο Χοσέμπα Σαλακάν, «Θνητότητα που σχετίζεται με τον COVID-19 σε οίκους ευγηρίας: πρώτα διεθνή στοιχεία», Διεθνές Δίκτυο Πολιτικής Μακρόχρονης Φροντίδας, 12 Απριλίου 2020, σελ. 5.

⁷ Βλ. http://www.health.gov.on.ca/en/pro/programs/publichealth/coronavirus/docs/2019_testing_guidance.pdf

⁸ Δήλωση τοπικών και διεθνών οργανισμών για άτομα με ψυχοκοινωνικές αναπηρίες με συστάσεις στο πλαίσιο της πανδημίας του COVID-19, https://dkmedia.s3.amazonaws.com/AA/AG/chrusp-biz/downloads/357738/COVID19-and-persons-with-psycho-social-disabilities-final_version.pdf

⁹ Στην αρχή της πανδημίας στην Κίνα, ένα νεαρό αγόρι 16 ετών με εγκεφαλική παράλυση έχασε τη ζωή του επειδή τα μέλη της οικογένειάς του ήταν απομονωμένα, αφήνοντάς το χωρίς καμία υποστήριξη.

¹⁰ Το Κέντρο Αναφοράς Αναπηρίας (SENADIS) της Παραγουάης ξεκίνησε [τη χρήση ενός μέσου κοινωνικής δικτύωσης](#) για να παρέχει πληροφορίες στη νοηματική γλώσσα, προωθώντας την πρόσβαση στην κοινότητα των κωφών.

¹¹ Βλ. SENADIS, Panamá toma medidas para la inclusión de las personas con discapacidad frente al covid-19, 3.1.

¹² Βλ. <https://www.health.govt.nz/our-work/diseases-and-conditions/covid-19-novel-coronavirus/covid-19-novel-coronavirus-resources/covid-19-novel-coronavirus-new-zealand-sign-language>

¹³ Βλ. <https://coronavirus.gob.mx>.

¹⁴ Αργεντινή, [Διάταγμα 297/2020](#), Άρθρο 6.5.

¹⁵ Αυτή η πρακτική προωθείται από κράτη, όπως η Κολομβία (βλ. <https://www.minsalud.gov.co/sites/rid/Lists/BibliotecaDigital/RIDE/DE/PS/asif13-personas-con-discapacidad.covid-19.pdf>)

- ¹⁶ Βλ. SENADIS, *Panamá toma medidas para la inclusión de las personas con discapacidad frente al covid-19*, 3.3.
- ¹⁷ Βλ. Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας, [Συχνές ερωτήσεις για την πανδημία του Κορωνοϊού: τι μπορείτε και τι δεν μπορείτε να κάνετε](#), ενότητα 15
- ¹⁸ Βλ. Secrétariat d'Etat auprès du Premier Ministre chargé des personnes handicapées, <https://handicap.gouv.fr/autisme-et-troubles-du-neuro-developpement/infos-speciales-coronavirus/article/information-covid-19-et-confinement>
- ¹⁹ Βλ. ΟΟΣΑ, *Ασθένεια, Αναπηρία και Εργασία*, Καταρρίπτοντας τα εμπόδια, σελίδα 23, όπου αναφέρεται πως τα άτομα με αναπηρία έχουν υψηλότερα ποσοστά ανεργίας σε σχέση με άλλα άτομα: 49% και 20%, αντιστοίχως.
- ²⁰ Βλ. Τμήμα Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων των Ηνωμένων Εθνών, *Έκθεση για την Αναπηρία και την Ανάπτυξη*, σελ. 157, Εικόνα II.81, όπου επισημαίνεται πως τα άτομα με αναπηρία εκπροσωπούνται κατά 9% περισσότερο μεταξύ των αυτοαπασχολούμενων (Δεδομένα σε 19 χώρες)
- ²¹ Βουλγαρία, [Εφημερίδα της Κυβέρνησης, 24 Μαρτίου 2020](#), Άρθρο.12, ΔΝΤ, Πολιτική ανταπόκρισης στον COVID-19, <https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19#T>
- ²² Βλ. <https://www.argentina.gob.ar/noticias/bono-extraordinario-para-las-personas-con-discapacidad-que-cobran-pensiones-no>
- ²³ Βλ. <https://informations.handicap.fr/a-prime-solidaire-aah-covid-12818.php>
- ²⁴ ΔΝΤ, Πολιτική ανταπόκρισης στον COVID-19, <https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19#T>
- ²⁵ Βλ. <https://www.benefits.gov/benefit/945>
- ²⁶ Π.χ. Για το δημοτικό σχολείο, το ποσοστό ολοκλήρωσης των μαθητών με αναπηρία είναι 56% σε σχέση με το 73% για άλλους.
- ²⁷ Η UNESCO υπολογίζει ότι το κλείσιμο επηρεάζει πάνω από το 91% του μαθητικού πληθυσμού παγκοσμίως. Βλ. <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>
- ²⁸ Βλ. Υπουργείο Παιδείας ΗΠΑ, [Ερωτήσεις και απαντήσεις για την παροχή υπηρεσιών σε παιδιά με αναπηρία κατά τη διάρκεια της πανδημίας του κορωνοϊού το 2019](#), Μάρτιος 2020
- ²⁹ Βλ. <https://educacion.gob.ec/wp-content/uploads/downloads/2020/03/Anexo-2-RECOMENDACIONES-A-LOS-DOCENTES-PARA-BRINDAR-APOYO-PEDAGÓGICO-A-LOS-ESTUDIANTES-EN-AISLAMIENTO-EN-FUNCIÓN-DE-PREVENIR-POSIBLES-CONTAGIOS-POR-ENFERMEDADES-RESPIRATORIAS.pdf>
- ³⁰ Βλ. Ηνωμένο Βασίλειο, <https://www.gov.uk/guidance/supporting-your-childrens-education-during-coronavirus-covid-19>. Βλ. επίσης, <https://www.gov.uk/guidance/help-children-with-send-continue-their-education-during-coronavirus-covid-19>
- ³¹ Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, *COVID-19 και βία κατά των γυναικών Τι μπορεί να κάνει ο τομέας/σύστημα υγείας*, <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/331699/WHO-SRH-20.04-eng.pdf>
- ³² Τμήμα Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων των Ηνωμένων Εθνών, *Έκθεση για την Αναπηρία και την Ανάπτυξη*, σελ. 7, 16, 113-115, 249-252. <https://social.un.org/publications/UN-Flagship-Report-Disability-Final.pdf>, Ειδικός Εισηγητής για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, A/72/133, παρ. 35
- ³³ Έμα Πιρς, *Θέματα Αναπηρίας στον Προγραμματισμό για τη Βία με Βάση το Φύλο κατά τη διάρκεια της Πανδημίας του COVID-19*, https://gbnaor.net/sites/default/files/2020-03/Disability%20Considerations%20in%20GBV%20programming%20during%20COVID_Helpdesk.pdf
- ³⁴ Περού, Ministerio de Desarrollo e Inclusión Social, *Resolución Viceministerial N° 001-2020-MIDIS/VMPEs*, 24 Απριλίου 2020, <https://www.gob.pe/institucion/midis/normas-legales/484313-001-2020-midis-vmpe>
- ³⁵ Εθνική συμβουλευτική υπηρεσία της Αυστραλίας για τη σεξουαλική επίθεση και την ενδοοικογενειακή βία <https://www.1800respect.org.au/accessibility/>. Ηνωμένο Βασίλειο και κορωνοϊός (COVID-19): υποστήριξη σε θύματα ενδοοικογενειακής κακοποίησης <https://www.gov.uk/government/publications/coronavirus-covid-19-and-domestic-abuse/coronavirus-covid-19-support-for-victims-of-domestic-abuse#disability-specialist-services>
- ³⁶ Διεθνής Ποινική Μεταρρύθμιση, Παγκόσμιες Τάσεις Φυλακών 2020, <https://cdn.penalreform.org/wp-content/uploads/2020/04/Global-Prison-Trends-2020-Penal-Reform-International.pdf>
- ³⁷ Οδηγία: Κορωνοϊός (COVID-19) και χώροι κράτησης <https://www.gov.uk/guidance/coronavirus-covid-19-and-prisons>
- ³⁸ <https://www.prisonpolicy.org/virus/virusresponse.html>
- ³⁹ Κολομβία, Decreto legislativo 546, 14 Απριλίου 2020 <https://dapre.presidencia.gov.co/normativa/normativa/DECRETO%20546%20DEL%2014%20DE%20ABRIL%20DE%202020.pdf>
- ⁴⁰ Αργεντινή, Εθνικό Ανώτατο Δικαστήριο, *Acordada 10/2020*, και συμπληρωματικός κανονισμός, Ομοσπονδιακό Εφετείο, *Acordada 9/2020*, <https://cnrt.gob.ar/wp-content/uploads/2020/04/Acordada-9.20-CFCP.pdf>
- ⁴¹ Βραζιλία, Εθνικό Συμβούλιο Δικαιοσύνης, πρόταση 62, 17 Μαρτίου 2020, <https://www.cnj.jus.br/wp-content/uploads/2020/03/62-Recomenda%C3%A7%C3%A3o.pdf>